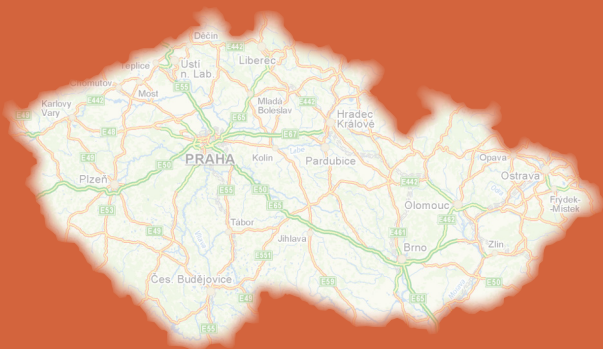

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ
STŘEDISKO PRO KULTURU

KULTURA ČESKÉ REPUBLIKY 2018 V ČÍSLECH

VYBRANÉ ÚDAJE ZE STATISTICKÝCH ŠETŘENÍ

N I
PO S

ÚVOD

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury a z jeho pověření zabezpečuje státní statistickou službu za oblast kultury. Statistika kultury se zabývá zjišťováním údajů o činnosti kulturních subjektů zřizovaných orgány státní správy, kraji, obcemi a městy, spolky, obecně prospěšnými společnostmi, církvemi, podnikatelskými subjekty aj. na základě zákona č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

V předkládané brožuře jsou zveřejněny vybrané údaje za následující poskytovatele kulturních služeb: památkové objekty zpřístupněné za vstupné, muzea, galerie a památníky, veřejné knihovny, divadla, neperiodické publikace a periodický tisk, rozhlas a televizi.

Data uvedená za rok 2018 mají informativní charakter, neboť některé zpravodajské jednotky v řádném termínu nevyplnily statistický výkaz. Definitivní data budou zveřejněna (na podzim t. r.) v publikaci „Základní statistické údaje o kultuře v České republice za rok 2018“. V přehledech (TOP) jsou uvedeni poskytovatelé kulturních služeb, kteří dali souhlas se zveřejněním individuálních údajů.

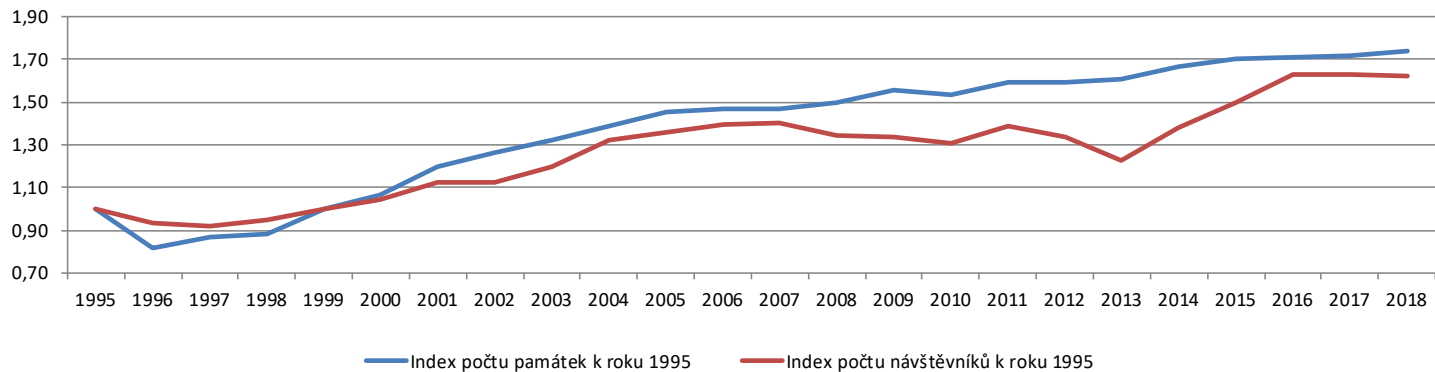
PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Ukazatel	ROK											
	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet hradů, zámků a ostatních památek za vstupné	185	197	269	284	295	295	297	308	315	316	318	321
Index počtu památek k roku 1995	1,00	1,06	1,45	1,54	1,59	1,59	1,61	1,66	1,70	1,71	1,72	1,74
Počet návštěvníků v tis.	8 693	9 090	11 797	11 325	12 032	11 627	10 673	11 992	13 006	14 140	14 149	14 062
Index počtu návštěvníků k roku 1995	1,00	1,05	1,36	1,30	1,38	1,34	1,23	1,38	1,50	1,63	1,71	1,62
Počet návštěvníků na 1 tis. obyv.	843	889	1 153	1 077	1 146	1 106	1 015	1 139	1 234	1 339	1 337	1 323

Zdroj: NIPOS

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Dynamika vývoje počtu památek a jejich návštěvníků

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Ve sledovaném období let 2000–2018 počet hradů, zámků, kostelů a ostatních památek zpřístupněných za vstupné postupně vzrůstal. Jeho nárůst se – v souvislosti s nápravou vlastnických vztahů v této oblasti a s rozvojem tržní ekonomiky – datuje od devadesátých let. Měnilo se i využívání některých objektů, které se rekonstruovaly a získávaly nové využití, zpravidla v kulturní oblasti. Od r. 2014 přesáhl počet statisticky sledovaných objektů počet 300 a v r. 2018 dosáhl 321 památek, které v řádném termínu vyplnily statistický výkaz.

V návštěvnosti památek lze v jednotlivých letech sledovat výkyvy spojené s ekonomickou situací. V letech 2006–2015 kolísal počet návštěvníků mezi

10 673 a 13 006 tisíci osob. Nejnižší byl v r. 2013 a nejvyšší v r. 2015. Od r. 2016 se počet návštěvníků památkových objektů pohybuje nad 14 miliony. Do návštěvnosti jednotlivých objektů se promítá nejen jejich atraktivnost, ale také pořádání různých doprovodných kulturních akcí.

Důležitou roli hraje i to, zda se objekt objevuje v nabídkách cestovních kanceláří, což se projevuje i přílivem zahraničních turistů. Všechny památkové objekty se snaží každoročně zvyšovat návštěvnost nejen otevíráním nových prohlídkových okruhů a pořádáním nočních prohlídek, ale i prodlužováním sezóny a zpřístupňováním památek v zimním období.

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

TOP Památky podle počtu návštěvníků

Pražský hrad
Státní hrad a zámek Český Krumlov
Státní zámek Lednice
Kostnice-Hřbitovní kostel Všech svatých, Kutná Hora-Sedlec
Staroměstská radnice, Praha
Státní zámek Hluboká
Zámek Dětenice
Státní hrad Karlštejn
Novoměstská radnice, Praha
Klášter Velehrad
Zámek Loučeň
Arcibiskupský palác a zahrady, Kroměříž
Státní zámek Konopiště
Hrad Loket
Slezskostravský hrad, Slezská Ostrava
Loreta Praha
Státní zámek Sychrov

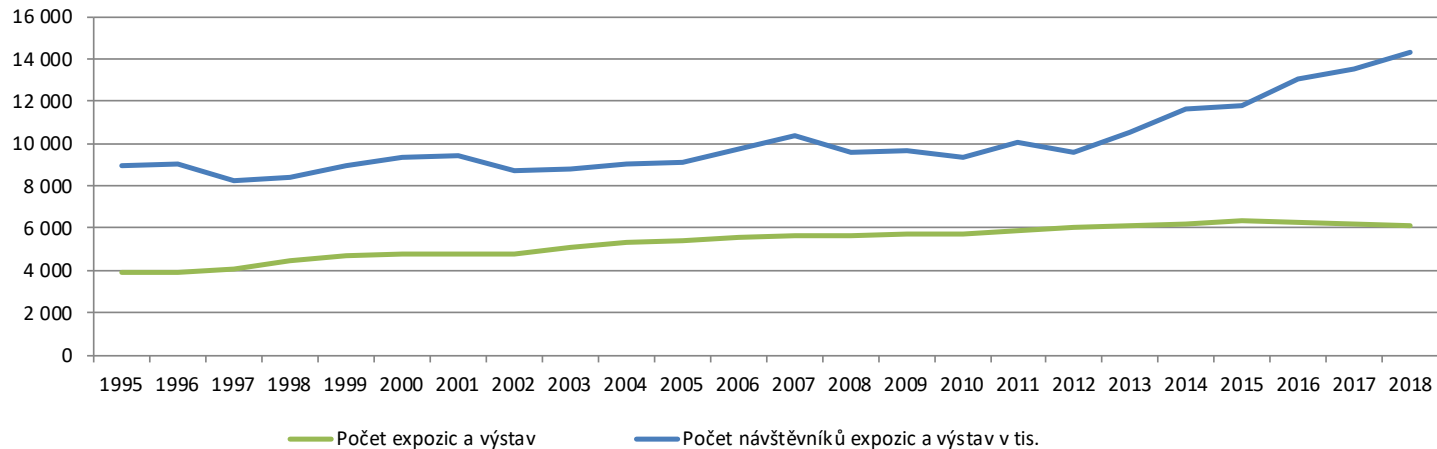
Státní zámek Valtice
Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele, Kutná Hora-Sedlec
Státní hrad Trosky
Státní hrad Bouzov
Hospitál Kuks
Státní zámek Telč
Státní zámek Buchlovice
Hrad Český Šternberk
Státní zámek Červená Lhota
Soubor lidových staveb Vysočina
Státní zámek Žleby
Státní hrad Pernštejn
Státní hrad Veveří
Státní hrad Buchlov, Buchlovice
Státní zámek Vranov nad Dyjí se zříceninou Nový Hrádek u Lukova
Národní hřebčín Kladruby nad Labem
Státní hrad a zámek Bečov

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

Ukazatel	ROK							INDEX			
	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017	
Počet muzeí, galerií, památníků	333	440	457	477	484	477	477	1,43	1,00	1,00	
Počet expozičních a výstav	3 912	4 777	5 420	5 675	6 319	6 166	6 125	1,57	1,08	0,99	
z toho	Počet expozičních	964	1 492	1 691	1 828	2 065	2 071	2 085	2,16	1,14	1,01
	Počet výstav	2 948	3 285	3 729	3 847	4 254	4 095	4 040	1,37	1,05	0,99
Počet návštěvníků expozičních a výstav (tis.)	8 915	9 323	9 132	9 308	11 768	13 486	14 299	1,60	1,54	1,06	
Počet návštěvníků na 1 tis. obyv.	863	908	892	885	1 116	1 275	1 346	1,56	1,52	1,06	
Počet návštěvníků na 1 m ² výstavní plochy	x	12	10	10	12	13	14	x	1,40	1,08	
Celková výstavní plocha m ²	x	748 203	875 127	924 564	986 306	1 028 836	1 051 059	x	1,14	1,02	
z toho bezbariérový přístup m ²	x	x	x	244 032	539 766	570 722	585 445	x	2,40	1,03	

Zdroj: NIPOS

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

MUZEJA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

Od roku 2010 se počet zpřístupněných muzeí, památníků a galerií v ČR (dále jen muzea) pohybuje v průměru okolo 470. Meziroční rozdíly jsou dány kolísajícím počtem institucí, které jsou dočasně mimo provoz (v roce 2018 jich bylo 19) a měnícím se počtem několika malých (většinou privátních) muzeí. K tomu ještě nutno dodat, že v ČR stále ještě není zaveden registrační systém, který by mezi množinou statisticky registrovaných muzeí zřetelně odlišil ty instituce, které vytvářejí, zhodnocují a uchovávají sbírky, od těch, jež jsou pouhými výstavními síněmi. Současně také platí, že jádro v oboru muzejnictví působících subjektů tvoří muzea státní (27) a muzea zřizovaná kraji (96), která doplňuje síť muzeí obcí (255). Celkem se tedy jedná o více než 80 % všech statisticky registrovaných institucí. Ty se také podílí rozhodujícím způsobem na výkonech oboru.

Muzea v ČR ke konci roku 2018 uchovávala ve svých sbírkách zhruba 23,5 mil. evidenčních čísel sbírkových předmětů (odhadem je to 65 mil. kusů), což představuje významnou součást movitého kulturního dědictví – věcnou paměť na vývoj společnosti a přírody nevyčíslitelné hodnoty. Ochrana sbírek (obem konzervovaných, preparovaných nebo restaurovaných předmětů) se v celku

přitom nijak výrazně nezvýšila. Příliš se nepokročilo s digitalizací sbírek a jejich prezentací na internetu (on-line katalogy apod.). Takto je zpřístupněno jenom 8,5 % z celkového počtu sbírek a muzea ČR v tomto evropském srovnání citelně pokulhávají.

Pokud jde o celkovou návštěvnost muzeí, ta od roku 2013, kdy poprvé překročila hranici 10 mil. návštěvníků za rok, stále roste. Také v roce 2018 lze ohlásit rekordní návštěvnost s překročením hranice 14 mil. osob. Růst návštěvnosti je patrný ve všech statisticky sledovatelných parametrech: v počtu návštěvníků na 1 tis. obyvatel i na 1 m² výstavní plochy. Statistická čísla ovšem neodhalí kvalitativní stránku těchto výkonů muzeí. Ze sledování těchto dat také vyplývá, že pokles nebo růst návštěvnosti neovlivňuje růst nebo pokles počtu výstav a expozic. Celková výstavní plocha muzeí v roce 2018 mírně vzrostla na 1 051 tis. m². Bezmála polovina z ní je ovšem v objektech chráněných kulturních a národních kulturních památek. Dodejme také, že jenom 56 % výstavní plochy muzeí má bezbariérový přístup.

František Šebek

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

TOP Muzea a památníky podle počtu návštěvníků

Muzeum hlavního města Prahy
Židovské muzeum v Praze
Národní muzeum, Praha
Národní zemědělské muzeum, s.p.o., Praha
Vojenský historický ústav Praha
Památník Terezín
Muzeum Pražského Jezulátka, Praha
Valašské muzeum v přírodě, Rožnov p. Radhoštěm
Regionální muzeum v Mikulově
Památník Lidice
Muzeum města Brna
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Vlastivědné muzeum v Olomouci
Hornické muzeum Příbram, p. o.

TOP Galerie podle počtu návštěvníků

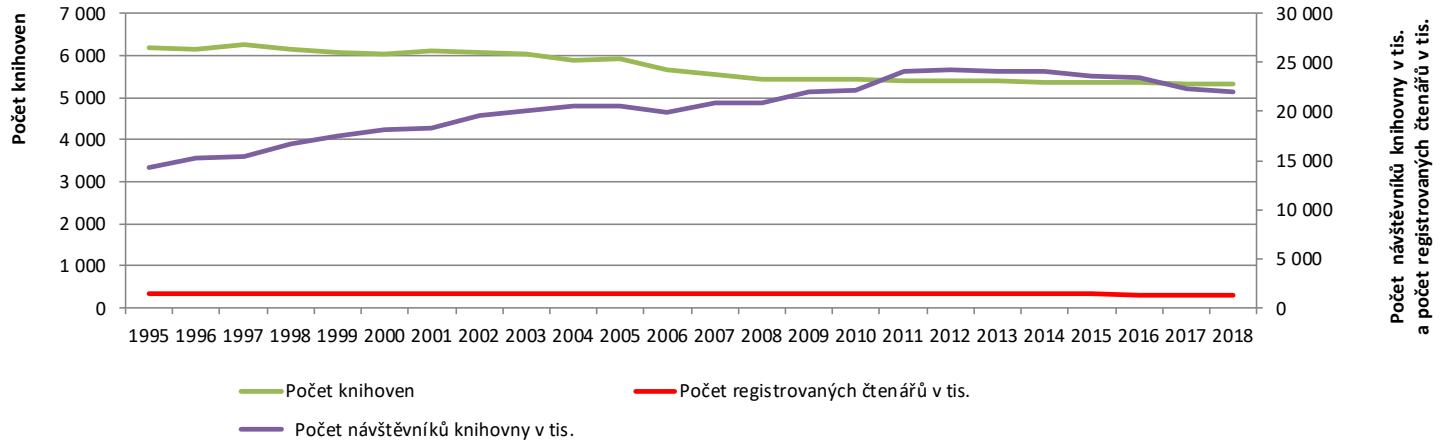
Národní galerie v Praze
Galerie hlavního města Prahy
Muzeum umění Olomouc, s. p. o.
Moravská galerie v Brně
Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Galerie Pravěk očima Zdeňka Buriana, ZOO Dvůr Králové
Galerie výtvarného umění v Ostravě
Alšova jihočeská galerie, Hluboká nad Vltavou
Galerie moderního umění v Hradci Králové
Oblastní galerie Liberec
Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně
Galerie umění Karlovy Vary
Galerie výtvarného umění v Chebu
Dům umění města Brna, p. o.
Západočeská galerie v Plzni, p. o.

KNIHOVNY VEŘEJNÉ

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Počet knihoven	6 179	6 019	5 920	5 415	5 354	5 339	5 317	0,86	0,98	1,00
z toho knihovny s neprofes. pracovníky	5 402	5 279	5 144	4 622	4 554	4 536	4 513	0,84	0,98	0,99
Počet registrovaných čtenářů (tis.)	1 428	1 523	1 538	1 431	1 412	1 384	1 373	0,96	0,96	0,99
Počet výpůjček (tis.)	57 413	70 401	71 974	66 773	60 038	55 364	52 705	0,92	0,79	0,95
Počet výpůjček na 1tis.obyv.	5 557	6 853	7 033	6 349	5 696	5 233	4 960	0,89	0,78	0,95
Počet návštěvníků knihovny (tis.)	14 364	18 188	20 502	22 157	23 624	22 354	22 047	1,53	1,00	0,99
Počet stažených digitálních dokumentů (tis.)	x	x	x	x	39 572	51 013	54 830	x	x	1,07
Počet kulturních akcí	x	x	x	x	65 324	66 860	68 909	x	x	1,03
Počet návštěvníků kulturních akcí (tis.)	x	x	x	x	2 263	2 358	2 543	x	x	1,08
Počet vzdělávacích akcí	x	x	x	x	37 532	48 561	69 244	x	x	1,43
Počet návštěvníků vzdělávacích akcí (tis.)	x	x	x	x	796	1 010	1 059	x	x	1,05

Zdroj: NIPOS

KNIHOVNY VEŘEJNÉ

KNİHOVNY VEŘEJNÉ

Statistické údaje za rok 2018 potvrzují dlouhodobé trendy vývoje veřejných knihoven. Česká republika má stále mimořádně hustou síť veřejných knihoven s hodnotou 5 knihoven na 10 000 obyvatel. Pokračoval pokles celkového objemu výpůjčních služeb tradičních tištěných dokumentů (knihy, periodika). Na druhé straně zaznamenáváme rostoucí zájem veřejnosti o využívání elektronických dokumentů, zejména u služby stahování a zobrazování digitálních dokumentů, která vykazuje dlouhodobý růst (54,8 mil.). V roce 2018 vzrostl počet knihoven, které nabízí půjčování elektronických knih a tomu také odpovídá výrazný růst počtu výpůjček e-knih. Celkový počet návštěvníků veřejných knihoven mírně poklesl, ale i zde zaznamenáváme několik protichůdných tendencí. S poklesem počtu výpůjček a s postupující automatizací klesá počet fyzických návštěvníků knihoven, protože řadu aktivit v této oblasti mohou lidé vykonávat pomocí vzdáleného přístupu z domova nebo ze zaměstnání. Postup-

ně také klesá počet návštěvníků využívajících v knihovně přístup k internetu, což souvisí především s rostoucí vybaveností obyvatel mobilními zařízeními. Knihovny ale dále poskytují největší síť bezplatného přístupu k internetu, která má velký význam pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. Roste počet knihoven, které nabízí svým návštěvníkům bezplatné Wi-Fi připojení. Veřejné knihovny dlouhodobě usilují o rozšíření svých činností od běžné půjčovny knih směrem k vytváření informačních, vzdělávacích kulturních a komunitních center. Zvláštní důraz je kladen na podporu čtenářské a informační gramotnosti dětí a mládeže, ale také na podporu digitální gramotnosti dospělých a seniorů. Velký zájem je o nabídku různých forem občanského vzdělávání a univerzit třetího věku. Dokladem tohoto trendu je rostoucí počet pořádaných vzdělávacích a kulturních akcí (celkem 120 904 akcí), který je provázen růstem počtu návštěvníků (celkem 2,6 mil.).

Vít Richter

KNIOVNY VEŘEJNÉ

TOP Knihovny s profesionálními pracovníky podle počtu výpůjček

celkem

Městská knihovna v Praze
Knihovna města Ostravy
Knihovna Jiřího Mahena v Brně
Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně
Knihovna města Plzně
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Knihovna města Hradce Králové
Severočeská vědecká knihovna; Ústí nad Labem
Krajská vědecká knihovna v Liberci
Moravská zemská knihovna v Brně
Národní knihovna ČR, Praha
Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje
Knihovna Petra Bezruče v Opavě
Knihovna města Olomouce
Chomutovská knihovna
Regionální knihovna Karviná

na 1 obyvatele v místě sídla

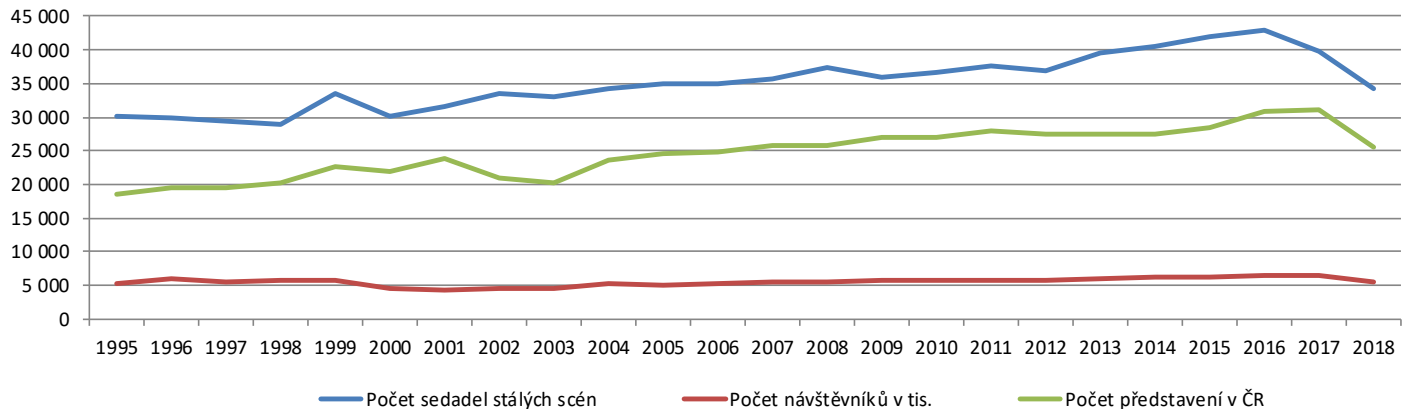
Obecní knihovna Těchobuz
Městská knihovna Hrotovice
Volyňská kultura – městská knihovna; Volyně
Obecní knihovna Lhotka
Obecní knihovna v Šamonicích
Obecní knihovna Újezd
Obecní knihovna Bohuslavice nad Vlárí
Obecní knihovna Fryšava pod Žákovou horou
Obecní knihovna Vilantice
Obecní knihovna Strýčkovy
Místní lidová knihovna Břízsko
Místní knihovna Dolní Krupá
Místní knihovna Velim
Obecní knihovna Myslovice
Místní knihovna Skopytce
Knihovna Břetislava Kafky Červený Kostelec

DIVADLA

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Počet divadel (bez stagion)	89	118	121	151	155	175	140	1,57	0,93	0,80
Počet stálých scén v provozu	96	121	143	160	180	171	152	1,58	0,95	0,89
Počet sedadel stálých scén	30 015	30 223	34 863	36 648	41 872	39 788	34 298	1,14	0,94	0,86
Počet sedadel na 1 tis. obyv.	2,9	2,9	3,4	3,5	4,0	3,8	3,2	1,10	0,92	0,85
Počet návštěvníků v ČR v tis.	5 247	4 589	4 976	5 805	6 269	6 477	5 381	1,03	0,93	0,83
Počet návštěvníků na 1 tis. obyv.	508	447	486	552	595	612	506	1,00	0,92	0,83
Počet návštěvníků na 1 sedadlo	175	152	143	158	150	163	157	0,90	0,99	0,96
Počet představení v ČR	18 527	21 997	24 563	26 883	28 519	31 072	25 578	1,38	0,95	0,82
Počet titulů v divadelním repertoáru	1 438	1 961	2 011	2 701	2 954	3 193	2 671	1,86	0,99	0,84
z toho počet premiér	502	590	624	685	645	729	625	1,25	0,91	0,86

Zdroj: NIPOS

DIVADLA

DIVADLA

Ve sledovaném období let 1995–2018 došlo v oblasti divadel k nárůstu hodnot všech základních výkonnostních ukazatelů s výjimkou ukazatele návštěvnosti (vztažené k počtu sedadel či propočtené k počtu obyvatel). Ke konci uvedeného období – po roce 2016 – je také patrný pokles počtu stálých scén a s ním souvisejícího počtu sedadel. Ten je do značné míry způsoben úpravou metodiky statistického šetření. Od roku 2017 vykazují stálé scény a sály pouze ty subjekty, které tyto prostory ve sledovaném roce provozovaly a měly je pod svou správou. Rovněž v posledních letech došlo k uzavření některých divadelních scén z důvodu probíhající rekonstrukce (Státní opera Praha, Komorní Fidlovačka, ...).

Z hlediska typu zřizovatele lze divadla a divadelní seskupení provozovaná v České republice rozdělit na základní tři typy – divadla zřizovaná veřejnými subjekty, divadla zřizovaná podnikatelskými subjekty a divadla zřizovaná subjekty neziskovými. Zatímco veřejná divadla vykazují v posledních letech spíše nižší nárůsty výkonnostních ukazatelů, u zbylých dvou typů divadel je zaznamenán nárůst o poznání výraznější. Například počet návštěvníků na představeních v ČR

se mezi lety 2013 a 2017 navýšil v případě divadel zřizovaných veřejnými subjekty pouze o 2,4 %, zatímco u divadel neziskových byl zaznamenán nárůst o 16,3 % a u divadel podnikatelských dokonce o 25,9 %. Tento vývoj koresponduje nejen se vznikem nových zpravodajských jednotek v daných segmentech divadelního sektoru, ale i se zlepšující se odezvou podnikatelských a neziskových subjektů v rámci statistického šetření.

Z hlediska počtu diváků obsadila prvních pět příček stejná divadla jako v roce 2017 v čele opět s Národním divadlem Praha. Jak je zmíněno již v úvodu této publikace, v případě výkonnostních dat za rok 2018 se jedná o údaje informativního charakteru vycházející z informací poskytnutých zpravodajskými jednotkami k datu uzávěrky této publikace. Na jejich základě tudíž nelze konstatovat, že by došlo mezi roky 2017 a 2018 k dramatickému poklesu ukazatelů. Naopak lze předpokládat spíše jejich další nárůst či postupnou stabilizaci. Finální data za sektor divadel budou k dispozici v publikaci Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2018.

DIVADLA

TOP Divadla podle počtu diváků

Národní divadlo, Praha	Slezské divadlo Opava
Městské divadlo Brno	Divadlo F. X. Šaldy Liberec
Divadlo Kalich, Praha	Klicperovo divadlo, Hradec Králové
Divadlo J. K. Tyla, Plzeň	Těšínské divadlo Český Těšín
Hudební divadlo v Karlíně, Praha	Divadlo pod Palmovkou, Praha
Národní divadlo Brno	Slovácké divadlo Uherské Hradiště
Agentura Harlekýn, Praha	Divadlo Radost, Brno
Městská divadla pražská	Divadlo Na Fidlovačce, Praha
Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava	Divadlo loutek Ostrava
Jihočeské divadlo, České Budějovice	Divadla Kladno
Divadlo na Vinohradech, Praha	Divadlo Minor, Praha
Východočeské divadlo Pardubice	Divadlo A. Dvořáka Příbram
Moravské divadlo Olomouc	Divadlo DRAK a Mezinárodní institut figurálního divadla, Hradec Králové
Městské divadlo Zlín	Horácké divadlo Jihlava
Městské divadlo v Mostě	Centrum experimentálního divadla, Brno
Divadlo v Dlouhé, Praha	Švandovo divadlo na Smíchově, Praha

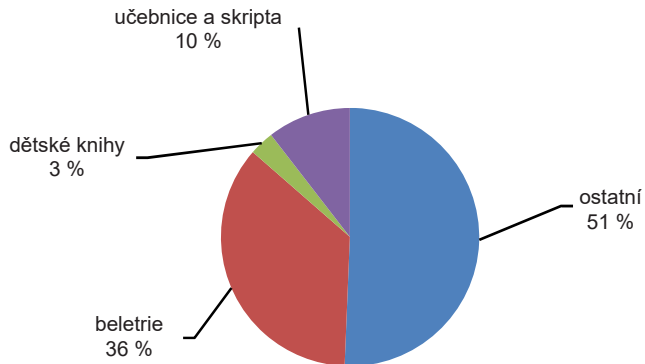
NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

Ukazatel		ROK						INDEX			
		1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Počet titulů knih vydaných v roce		8 994	11 965	15 350	17 054	18 282	16 422	16 676	1,85	0,98	1,02
z toho	beletrie	3 214	3 281	3 340	4 477	5 297	4 985	5 706	1,78	1,27	1,14
	dětské knihy	278	579	866	1 336	1 955	1 844	2 330	8,38	1,74	1,26
	školní učebnice, vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	944	1 400	1 776	1 536	1 551	856	1 105	1,17	0,72	1,29
Počet vydaných titulů na 1 tis.obyv.		0,87	1,16	1,50	1,62	1,73	1,69	1,60	1,84	0,99	0,95
Podle jazyka vydání	česky	8 544	10 662	13 493	14 763	15 598	15 043	14 479	1,69	0,98	0,96
	německy	101	113	125	66	85	67	73	0,72	1,11	1,09
	slovensky	21	36	72	194	316	228	299	14,24	1,54	1,31

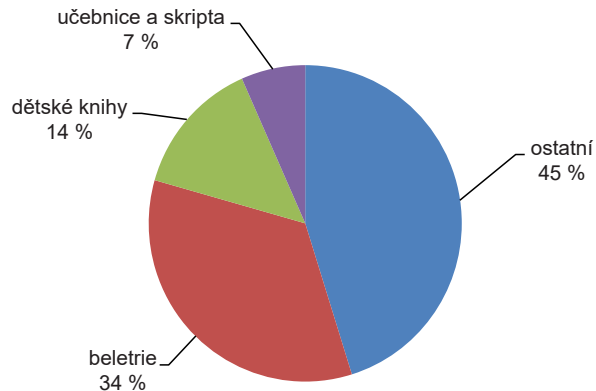
Zdroj: NK

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

1995

2018

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

Knižní sektor vykazoval od roku 1995 nárůst počtu titulů. První se projevilo v roce 2005, a to o 70,7 % oproti r. 1995. Poté začal počet vydaných titulů postupně stoupat až na více než 18 tisíc titulů v roce 2008. V následujících dvou letech došlo k poklesu, ale v r. 2011 bylo vydáno nejvíce titulů za sledované období, a to téměř 19 tisíc. V r. 2012 se znovu projevilo pokles vydaných titulů. Bylo vydáno téměř o 10 % knih méně než v r. 2011. Týkala se to především beletrie, naopak dětských knih bylo vydáno o 8 % více. Hned v příštím roce se znovu projevilo nárůst u beletrie o 10 % a u dětských knih o 19 %. V letech 2017–2018 se počet vydaných titulů snížil cca o 10 % než v roce 2015. Pokles se týkal zejména školních učebnic a skript.

Při porovnání vydaných titulů podle jazyka vydání je vidět, že počet titulů vydaných česky od roku 1995 kopíruje křivku celkem vydaných titulů. U cizojazyčných titulů vydaných německy v letech 1995–2017 je vidět kle-

sající tendence s mírným nárůstem v roce 2018. Ve slovenštině vyšlo i přes pokles v r. 2017 a mírný nárůst v r. 2018 mnohonásobně více titulů.

V posledním období vzrůstá počet vydaných titulů e-knih. Podle Zprávy o českém knižním trhu 2017/2018 vydané Svazem českých knihkupců a nakladatelů vydávalo v roce 2017 e-knihy přibližně 300 nakladatelů a k dispozici bylo celkem 20 tis. titulů e-knih.

Výrazně vzrostl počet vydávaných překladů, který tvořil v r. 2018 39,6 % celkové produkce. Nejvíce překladů bylo z angličtiny, a to téměř 56,2 %.

Co se oborového zaměření vydávaných titulů týče, vydává se v současné době nejvíce literárních textů, publikací z oblasti historie a biografie, školství, lékařství a výtvarného umění.

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

TOP Knihy podle počtu vydaných titulů

Literární texty

Historie, biografie

Školství, pedagogika, volný čas

Lékařské vědy, zdravotnictví

Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie

Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví

Náboženství, teologie

Politika, ekonomie

Přírodní vědy

Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla

Všeobecnosti

Filozofie, psychologie

Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov

Domácí hospodaření

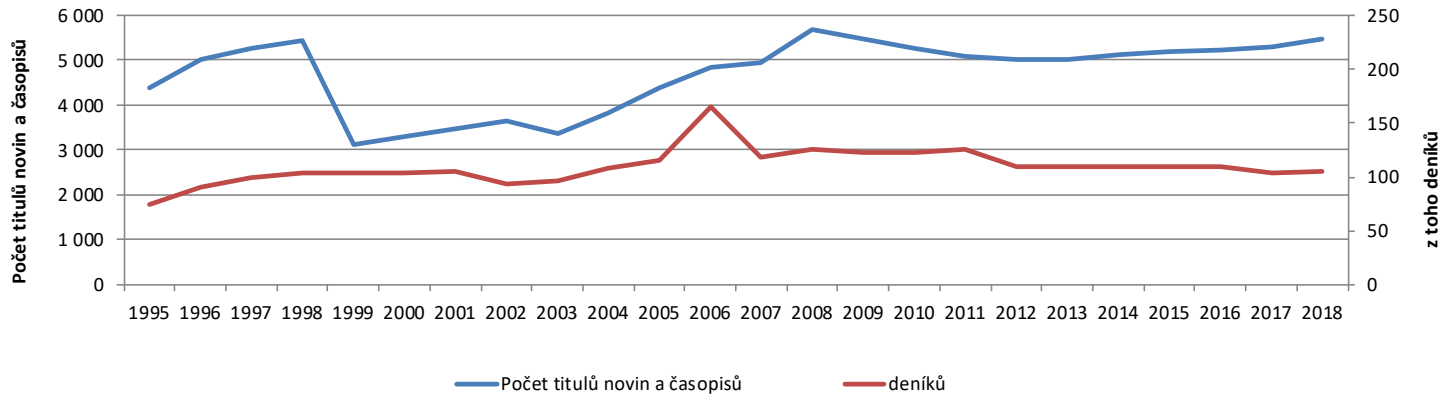
Hry a sport

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Počet titulů novin a časopisů	4 380	3 295	4 399	5 265	5 181	5 298	5 488	1,25	1,04	1,04
Počet titulů novin	1 047	815	1 406	1 662	1 500	1 464	1 581	1,51	0,95	1,08
z toho	deníků	75	103	116	122	109	103	1,40	0,86	1,02
	vydávaných 2–3x týdně	12	5	5	5	11	10	0,17	0,40	0,20
	1x týdně	144	80	100	90	156	140	1,08	1,73	1,11
	méně často	816	627	1 185	1 445	1 224	1 216	1,62	0,91	1,08
Počet titulů časopisů	3 333	2 480	2 993	3 603	3 681	3 829	3 907	1,17	1,08	1,02
z toho	pro širokou veřejnost	1 638	1 326	1 666	1 967	1 915	1 996	1,24	1,03	1,02
	pro specifické skupiny čtenářů	1 695	1 154	1 327	1 636	1 766	1 833	1,11	1,15	1,02
Počet titulů novin a časopisů na 1 tis. obyv.	0,42	0,32	0,43	0,50	0,49	0,50	0,52	1,23	1,04	1,04

Zdroj: NK

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

Ve sledovaném období (1995–2018) vzrostl počet titulů periodického tisku o 22,9 %. Velký nárůst ve vydávání nastal v r. 2008. V letech 1996–1998 vycházelo stabilně okolo 4 300 titulů. V letech 2001–2004 se počet titulů mírně snížil až na 3 835 v r. 2004. Roky 2006 a 2007 zaznamenaly opět nárůst cca o 1 tisíc vydaných titulů. Největší boom byl patrný v r. 2008 s 5 687 vydanými tituly. Mezi roky 2013–2018 byl zaznamenán stálý, byť pomalý nárůst.

Z celkového počtu vydávaných titulů periodického tisku vzrostly od r. 1995 počty titulů deníků o 120 % do r. 2006, kdy bylo vydáno nejvíce deníků za sledované období (165 titulů). Od tohoto roku počet deníků stále klesal až na 109 v r. 2014. Mírný pokles přetrvával i v následujících letech. V roce 2018 bylo vydáno 105 deníků.

Noviny vydávané 2–3x týdně vykázaly v letech 1995–2014 zprvu pokles počtu titulů na polovinu, od roku 2012 se jejich počet opět zvyšoval, ale v roce 2018 nastal znovu pokles a vycházely už pouze 2 tituly.

Vydávání týdeníků také zaznamenalo zprvu pokles, ale od roku 2013 do 2018 byl počet titulů opět vyšší než v roce 1995.

Nejvíce novin je vydáváno v kategorii vydávání méně časté než 1x týdně. Nejméně titulů (627) bylo vydáno v r. 2000 a nejvíce (1 455) v roce 2009. V roce 2017 bylo vydáno 1 216 a v roce 2018 1 318 titulů.

Z celkového počtu vydávaných periodik představoval podíl časopisecké produkce v roce 2018 72,6 %. Nejvíce titulů časopisů bylo vydáno v roce 1998 (4 168), v letech 1999–2005 došlo k poklesu a od r. 2006 do současnosti se trh stabilizoval s cca 3,5 tis. titulů časopisů. Co se struktury zaměření časopisů týče, zvýšil se mezi lety 1995–2008 podíl časopisů určených pro širokou veřejnost na úkor časopisů pro specifické skupiny čtenářů. Od r. 2009 se začal tento rozdíl výrazně snižovat a v roce 2018 představovaly časopisy pro širokou veřejnost 51,9 % a časopisy pro specifické skupiny čtenářů 48,1 % celkové časopisecké produkce.

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

TOP Časopisy podle počtu vydaných titulů

Odborné revue (technické, pro vědu a výzkum apod.)

Pro ženy, muže a rodinu

Politické, filozofické, náboženské, literární a kulturní

Podnikové časopisy

Věnované cestovnímu ruchu, volnému času a sportu

Pro děti a mládež

Časopisy odborů, politických stran, sdružení apod.

Populárně vědecké a technické

Ilustrované informační a reportážní

Populárně historické a zeměpisné

Rozhlasové, televizní a filmové

Časopisy dobročinných organizací

Bulletiny farností

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Rozhlasové vysílání	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2012	2016	2017	2017/1995	2017/2010	2017/2016
Odvysílaných hodin celkem (tis. hod.)	281 506	369 690	559 989	694 609	938 945	839 734	702 331	2,5	1,0	0,8
kulturně orientované pořady (v %)	52,1	57,6	69,4	74,8	79,3	82,3	77,6	1,5	1,0	0,9
zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)	13,7	18,1	10,6	12,7	12,3	9,8	8,7	0,6	0,7	0,9
reklamní pořady (v %)	4,3	5,0	5,5	6,1	7,2	6,7	8,2	1,9	1,3	1,2
ostatní pořady (v %)	x	x	x	6,4	1,3	1,1	5,4	x	0,8	4,9

Televizní vysílání	ROK							INDEX		
	1995	2000 ²⁾	2005 ¹⁾	2010	2012	2016	2017	2017/1995	2017/2010	2017/2016
Odvysílaných hodin celkem (tis. hod.)	15 369	24 168	342 309	1 196 039	1 202 158	1 327 099	1 309 852	85,2	1,1	1,0
kulturně orientované pořady (v %)	38,3	52,0	53,5	15,9	27,8	39,8	32,0	0,8	2,0	0,8
zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)	34,3	33,1	28,2	71,8	54,0	45,0	47,9	1,4	0,7	1,1
reklamní pořady (v %)	0,4	3,7	4,6	8,2	6,0	2,9	9,1	22,8	1,1	3,1
ostatní pořady (v %)	27,0	11,2	13,7	4,1	12,2	12,3	11,0	0,4	2,7	0,9

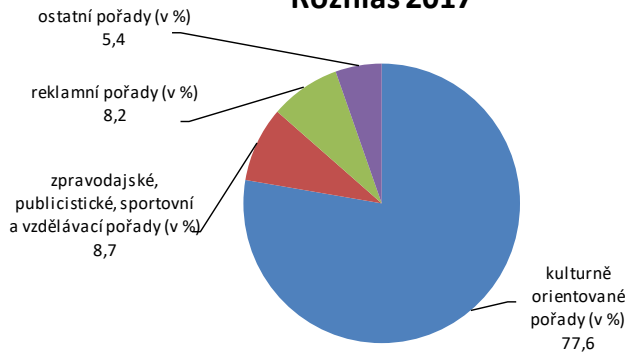
1) Vysoký nárůst počtu odvysílaných hodin je způsoben zařazením nově vzniklých soukromých stanic

2) TV Nova nedala souhlas s publikováním svých údajů

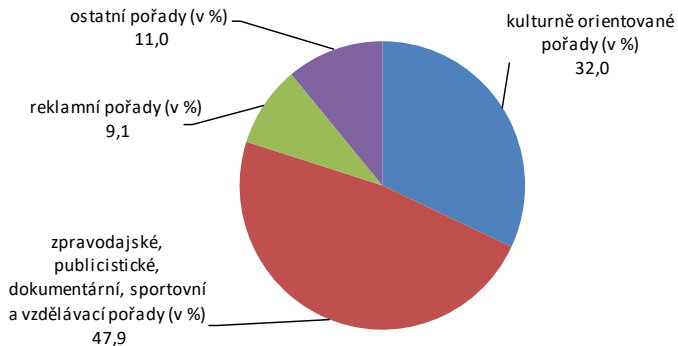
Zdroj: ČSÚ

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Rozhlas 2017

Televize 2017

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

V průběhu sledovaných let došlo k výraznému nárůstu počtu odvysílaných hodin rozhlasového i televizního vysílání, a to zejména v souvislosti se vstupem soukromých držitelů licencí k vysílání na mediální trh. Zvýšil se počet licencí především pro místní vysílání, v případě televizního vysílání došlo k nárůstu hlavně v počtu licencí pro šíření signálu kabelovými systémy.

Ve struktuře rozhlasového vysílání se ve sledovaném období postupně zvyšoval podíl kategorie kulturně orientovaných pořadů, do které spadají pořady dramatické, hudební a zábavné. Největším dílem se na tomto trendu podílely hudební pořady. V roce 2016 již dosáhl podíl kulturně orientovaných pořadů svého maxima a v posledním sledovaném roce (2017) dokonce mírně klesl. Zpravodajské, vzdělávací a jiné pořady tvoří ve struktuře rozhlasového vysílání menšinu a jejich podíl spíše klesá. V roce 2017 byl těmto pořadům věnován přibližně stejný vysílací čas jako obchodnímu sdělení.

U televizního vysílání, stejně jako u rozhlasového vysílání, tvoří významný podíl na celkové programové struktuře kulturně orientované pořady. Nejvyšší podíl na televizním vysílání pak mají zpravodajské, publicistické a jiné podobně zaměřené pořady. To je způsobeno zejména vlivem vysokého počtu drobných provozovatelů vysílajících nepřetržitou zpravodajskou smyčku (tzv. infokanály). Reklama tvořila v roce 2017 necelou desetinu vysílacího času.

V posledních letech začínají běžnému lineárnímu televiznímu vysílání konkurovat audiovizuální mediální služby na vyžádání. Ty umožňují sledovat pořady v okamžiku zvoleném uživatelem (obvykle prostřednictvím online katalogů pořadů). Zatímco počet provozovatelů televizního vysílání v posledních letech kulminuje, počet poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání stále narůstá. Podle údajů ČSU zaznamenala v roce 2017 videa zveřejněná těmito subjekty přibližně 3 mld. přehraní.

Milan Dederá

Poznámka: Od r. 2009 jde o dopočtená data (metodickou změnu zpracování dat) a proto nejsou údaje (zejména počet odvysílaných hodin) v porovnání s předcházejícími lety zcela srovnatelné.

Národní informační a poradenské středisko

Příspěvková organizace Ministerstva kultury ve své činnosti navazuje na více než stoletou historii. Prvním předchůdcem byl Svaz osvětový, založený v roce 1905, následoval Masarykův lidovýchovní ústav, Osvětový ústav a Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti v roce 1972 sloučené do Ústavu pro kulturně výchovnou činnost. Dnešní NIPOS byl zřízen rozhodnutím ministra kultury k 1. 1. 1991

Základním posláním NIPOS je podpora rozvoje kultury, především rozvoje kulturněspolečenských a tvůrčích aktivit občanů se zřetelem k oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit a k veřejnému užití autorských děl, dále poskytování informačních služeb a odborných konzultací orgánům a pracovníkům územní samosprávy, státní správy, spolkům a dalším nestátním neziskovým organizacím, právníkům i fyzickým osobám a dalším subjektům, působícím v místní a regionální kultuře, a to na základě soustavného vytěžování teoretických a praktických poznatků z analytické a výzkumné činnosti v oblasti kultury, z vlastního výzkumu a s využitím odborných znalostí z různých oborů umělecké činnosti.

NIPOS
pro kulturu

Odborná činnost NIPOS je zaměřena rovněž na získávání a analýzu poznatků o obecné úloze a postavení veřejných služeb kultury v sociálně-ekonomickém rozvoji ČR.

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu je odborným pracovištěm pro rozvoj neprofesionálních uměleckých aktivit a estetické výchovy dětí, mládeže a dospělých a další vzdělávání ve vybraných uměleckých oborech. Zejména v této oblasti navazuje mezinárodní kontakty včetně mezinárodních nevládních organizací.

Jako výzkumná organizace, zapsaná v rejstříku výzkumných organizací, je řešitelem výzkumných projektů. V této oblasti spolupracuje především s vysokými školami.

Z pověření MK je řešitelem rezortní státní statistické služby.

Artama

Útvar pro neprofesionální umělecké aktivity

- garantuje a spolupořádá celostátní přehlídky, festivaly a výstavy
- řeší projekty v oblasti výzkumu společenských věd
- provádí konzultační činnost v jednotlivých uměleckých oborech (divadlo, foto, film, komorní a symfonická hudba, dechová hudba, sborový zpěv, scénický a lidový tanec)
- vydává odborné publikace a periodika
- pořádá odborné semináře, dílny a konference v oblasti uměleckého vzdělávání
- zpracovává odborné expertizy pro Ministerstvo kultury
- odborně spravuje a systematicky rozšiřuje Databázi českého amatérského divadla (www.amaterskedivadlo.cz) a hudební fond Knihovny NIPOS (sborové skladby pro pěvecké sbory)

CIK

Centrum informací a statistik kultury

- garant státní statistické služby za oblast kultury
- zpracovatel statistiky oborů: divadlo, galerie, muzea a památníky, hudební soubory, veřejné knihovny, památkové objekty zpřístupněné za vstupné, výstavní činnost v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury, neperiodické publikace a periodický tisk, vydavatelé, kulturně vzdělávací a zájmová činnost a festivaly
- řešitel satelitního účtu kultury a benchmarkingu knihoven a muzeí
- veřejná specializovaná knihovna s fondem zaměřeným především na amatérské umění, dětské estetické aktivity, kulturní politiku a statistiku kultury nabízí také rozsáhlý fond divadelních her pro činoherní a loutkové soubory a ojedinělou sbírku hudební literatury pro sborový zpěv

■ Místní kultura

Internetový časopis

- internetový magazín pro kulturní život v místech a regionech
- publikuje články, zprávy, pozvánky na akce
- vytváří kulturní mozaiku z celé ČR
- přináší inspiraci a různé pohledy na kulturu

www.mistnikultura.cz

www.facebook.com/mistnikultura

■ KaM

Útvar koncepcí a metodik

- řešitel metodických doporučení v jednotlivých oblastech kultury (např. Metodické doporučení MK pro dobrovolnictví v kultuře a umění)
- zpracovatel odborných stanovisek a podkladů pro koncepční dokumenty Ministerstva kultury (např. Státní kulturní politika na léta 2015–2020)
- zpracovatel analýz poskytování veřejných kulturních služeb ve vybraných obcích České republiky
- koordinátor výzkumu a vývoje NIPOS
- poskytovatel dalšího vzdělávání profesionálních pracovníků v kultuře
- provozovatel bezplatné internetové poradny pro subjekty působící v kultuře

VYBRANÉ PUBLIKACE NIPOS

Dětská tvořivá hra / Josef Mlejnek

Zásobník her, cvičení a námětů pro improvizace pro dětské soubory

Hra a divadlo / Nina Martínková

Publikace vede k získání dovedností jako je kontakt a komunikace, pohyb v prostoru a ovládání gest a výrazu pomocí her a divadla

Hra pro šest smyslů / Hana Budínská

10. vydání kartotéky her pro dramatickou výchovu

Malované opony divadel českých zemí II / kolektiv autorů

Výpravná publikace představuje 230 známých i zapomenutých divadelních opon

Metodika dramatické výchovy / Eva Machková

Zásobník dramatických her a improvizací

Mluvní výchova dětí / Šárka Štemberová-Kratochvílová

Zkušenosti špičkové odbornice v oboru mluvní výchovy

Rozvoj osobnosti dramatickou hrou / Brian Way

Dramatická výchova v teorii i v konkrétních návrzích praktických aktivit

Od sportu fotografického k umělecké fotografii / J. Mühldorf a P. Vrbová

Historie prvního klubu fotografů amatérů v Čechách a Svazu československých klubů fotografů amatérů 1889–1945

Sborníky skladeb pro pěvecké sbory

Sborníky sborových skladeb autorů určených pro dětské a středoškolské soubory

Taneční tvorba pro děti a s dětmi / Ludmila Rellichová

Ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu

Taneční výchova pro předškolní děti / Lenka Švandová

Třetí vydání úspěšné metodiky výuky tance u předškolních dětí

Úvod do studia dramatické výchovy / Eva Machková

Nové, aktualizované vydání přehledné knihy o dramatické výchově

Objednávky: www.nipos.cz/publikace

e-mail: nipos@nipos.cz

Knihovna NIPOS (on-line katalog): www.nipos.cz/katalog

NIPOS

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ
A PORADENSKÉ STŘEDISKO
PRO KULTURU

POB 12 (Fügnerovo náměstí 5)
120 21 PRAHA 2
TEL.: 221 507 900
E-MAIL: NIPOS@NIPOS.CZ

© NIPOS 2019

WEB, KNIHOVNA, ON-LINE KATALOG

WWW.NIPOS.CZ

WWW.STATISTIKAKULTURY.CZ